

การจัดการเรียนรู้แนวจิตปัญญาศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครสวรรค์

Learning Management According to the Intellectual Education for the
Development of Learning Achievements of 4th Year Social Studies
Students Faculty of Education

ทองแดง สุกเหลือง¹

Thongdang Suklueng

Received: September 07, 2022

Revised: November 10, 2022

Accepted: November 28, 2022

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน และ 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แนวจิตปัญญาศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาชั้นปีที่ 4 ห้อง 1 คณะครุศาสตร์ ประจำปีการศึกษา 2564 โดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 26 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แนวจิตปัญญาศึกษาที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยสุดเท่ากับ $\bar{X} = 4.57$ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษา มีค่าความสอดคล้อง IOC เท่ากับ 0.67-1.00 ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.22-0.72 มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.22-0.63 และค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.98 และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แนวจิตปัญญาศึกษามีความสอดคล้องเท่ากับ 0.67-1.00 และค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการ

¹ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์; Nakhon Sawan Rajabhat University

Corresponding author, e-mail: thongdang200220@gmail.com

วิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แนวจิตปัญญาศึกษาในภาพรวมทั้งหมดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ $\bar{X} = 4.57$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ $S.D. = 0.58$ 2) ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการรู้แนวจิตปัญญาศึกษาของนักศึกษา มีคะแนนก่อนเรียนเฉลี่ยเท่ากับ $\bar{X} = 31.19$ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ $S.D. = 1.72$ คะแนนหลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ $\bar{X} = 42.03$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ $S.D. = 2.24$ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แนวจิตปัญญาศึกษาสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสังคมศึกษา ที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยกระบวนการเรียนการรู้แนวจิตปัญญาศึกษาในรายวิชาสื่อและกิจกรรมสำหรับการเรียนรู้สังคมศึกษา พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้, จิตปัญญาศึกษา, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Abstract

The purposes of this research article were 1) to evaluate the learning management plan; 2) to compare learning achievements before and after learning; and 3) to study the satisfaction of social studies students who received contemplative education learning management. The sample group was 26 students in the Social Studies Program, 4th year, Room 1, Faculty of Education, Academic Year 2021 by purposive sampling. The research tools were contemplative education learning management plan that was appropriate at the highest level with the highest mean $\bar{X} = 4.57$. A test to measure learning achievement of social studies students had an IOC consistency value of 0.67-1.00, a difficulty value of 0.22-0.72, a discrimination value of 0.22-0.63, and a reliability of 0.98. The social studies students' satisfaction questionnaire towards contemplative education learning management was consistent with 0.67-1.00. The reliability was 0.97. The statistics used in the research were percentage, mean, standard deviation. The results of the research were as follows: 1) assessment results of the learning management plan based on contemplative education, overall, was appropriate at the highest level with an average of $\bar{X} = 4.57$

and a standard deviation of S.D. = 0.58; 2) comparison results of the learning achievements in contemplative education of students had the mean pre-school score was \bar{X} = 31.19, the standard deviation was S.D. = 1.72, and after-school score was the mean \bar{X} = 42.03, and the standard deviation was equal to S.D. = 2.24. The results of data analysis showed that the mean scores after learning with contemplative education learning activities were significantly higher than before learning at the .05 level; and 3) study results of satisfaction of fourth year students in Social Studies Program that were learned by the learning process in the form of contemplative education in the media and social studies learning activities found that the students' satisfaction was at a high level.

Keywords: Learning Management, Cognitive Education, Learning Achievement

บทนำ

แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับปรับปรุงพ.ศ.2560-2579 ได้ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยนำทางสายกลางบนพื้นฐานของความสมดุลพอดี พอประมาณ มีเหตุผล และมีความรอบรู้เท่าทันโลกให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและความอยู่ดีมีสุขของคนไทยการบูรณาการแบบองค์รวมที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม เป็นแผนที่บูรณาการศาสนา ศิลปะวัฒนธรรมการศึกษาทุกระดับ รวมทั้งการพัฒนาการศึกษากับการพัฒนาด้านอื่น ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เป็นต้นโดยคำนึงถึงการพัฒนาอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศในฐานะที่เป็นกระบวนการที่มีบทบาทโดยตรงต่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและมีคุณสมบัติตรงตามกับความต้องการในการใช้กำลังของคนประเทศ การศึกษา จึงหมายถึง ความเจริญงอกงาม การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาบุคคลให้มีความเจริญงอกงาม ด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคม ประเทศใดประชากรมีการศึกษาสูง ประเทศนั้นก็จะมีการใช้กำลังคนที่มีประสิทธิภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2555) การศึกษาสมัยใหม่ต้องพัฒนาผู้เรียนให้ครบทั้งทางร่างกาย จิตใจหรืออารมณ์ ทางสังคม และทางสติปัญญารวมไปถึงการพัฒนาทางจิตวิญญาณด้วย เพราะจิตวิญญาณในชีวิตมนุษย์การเรียนรู้ที่เอาชีวิตเป็นตัวตั้งจะทำให้ค้นพบมิติทางจิตวิญญาณ การศึกษาจะเอาวิชาเป็นตัวตั้งเพื่อให้เข้าใจ

ตัวเองและเพื่อการเปลี่ยนแปลง การศึกษาทุกระดับ ควรทำให้ผู้เรียนรู้จิตใจตัวเองและพัฒนาจิตใจให้สูงขึ้นโดยมีทางเลือกหลาย ทางการศึกษาจะเป็นเครื่องมือสร้างสุขและสร้างสันติภาพ (ประเวศ วะสี, 2550 ก) การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ทำให้คนรู้จักศักยภาพที่ซ่อนอยู่ในตน เพื่อจะได้รู้จักตนเองและพึ่งพาตนเองได้ ผู้ที่แสวงหาศักยภาพของตนได้แล้ว นอกจากจะใช้ศักยภาพนั้นเพื่อความอยู่รอดแล้วยังใช้เพื่อช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ให้เกิดสันติสุขในสังคมอีกด้วยแนวทางแก้ปัญหาดังกล่าวและกำลังให้ความสนใจอย่างมากในขณะนี้ คือ จิตปัญญาศึกษาหรือการเรียนรู้ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานในตน (ประเวศ วะสี, 2553) เป็นแนวทางของความรู้โดยทั่วไป คือ การได้ความรู้เชิงเหตุผล และทางประสาทสัมผัส จิตปัญญาศึกษาต่างจากการศึกษาในปัจจุบันที่มุ่งเน้นการศึกษาโลกภายนอก มากกว่าโลกภายในตนเอง เพราะเราจะมองเห็นโลกภายนอกเป็นอย่างไรก็ขึ้นอยู่กับเรามองเห็นโลกภายใน ตัวเราเป็นอย่างไรจิตปัญญาศึกษาจึงทำให้บุคคลเข้าใจตนเอง เข้าถึงความจริง เป็นแนวทางที่จะทำให้เห็นความเชื่อมโยงของการเรียนรู้ที่ชัดเจน เชื่อมโยงทั้งความคิด จิตใจ และนำไปสู่การปฏิบัติที่มีประสิทธิภาพ เป็นวิถีทางแห่งปัญญาที่พัฒนาคนอย่างสมบูรณ์ จิตปัญญาศึกษาเป็นการศึกษาที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาความตระหนักรู้และการเรียนรู้มิติโลก ด้านอารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ความเชื่อ ทศนะ มุมมองต่อชีวิตและโลกของตนเอง ให้คุณค่าในเรื่องการเรียนรู้ด้วยใจอย่างไคร่ครวญ การสังเกตอย่างมีสติต่อการเปลี่ยนแปลงภายในของ ตนเองที่เกิดขึ้นจากการเผชิญกับผู้อื่นและโลกภายนอกผ่านกระบวนการ วิธีการและกิจกรรมที่ หลากหลาย มีเป้าหมายก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐานทางความคิดและจิตสำนึกเกี่ยวกับ ตนเองและโลก ส่งผลต่อการปฏิบัติและการดำเนินชีวิตอย่างมีสติและปัญญา มีความรัก ความเมตตา ต่อตนเองและสรรพสิ่งในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งกับธรรมชาติ จิตปัญญาศึกษามุ่งเน้นประสบการณ์ตรง ภายในให้ความสำคัญกับการตระหนักรู้ภายในของตนเองที่สัมพันธ์กับภายนอก กระบวนการเรียน การสอนและการประเมินแบบจิตปัญญาศึกษาอยู่บนพื้นฐานของการเป็นกัลยาณมิตรระหว่าง ผู้เรียนและผู้สอน ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองเพื่อการเรียนรู้และพัฒนาาร่วมกัน จิตปัญญาศึกษาให้ ความสำคัญกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้อมูลข่าวสารความรู้ภายในของแต่ละคนไม่วิปากษ์ วิจาร์ณไม่ ตัดสินภายใต้บรรยากาศของการเคารพยอมรับระหว่างกันแบบไม่มีเงื่อนไข เป็นบรรยากาศแบบเปิด เอื้อให้ผู้เรียนรู้สึกมั่นใจคงปลอดภัยที่จะเปิดเผยและรู้จักตนเองและผู้อื่นจิตปัญญาศึกษาเป็นทั้งแนวคิด และแนวปฏิบัติที่มีจุดมุ่งหมายให้เกิดการเรียนรู้ เพื่อการเปลี่ยนแปลงในระดับต่าง ๆ การ เปลี่ยนแปลงภายในตนการเปลี่ยนแปลงภายในองค์กรและการเปลี่ยนแปลงภายในสังคม การ เปลี่ยนแปลงดังกล่าวไม่ใช่เป็นการเปลี่ยนแปลงเล็ก ๆ น้อย ๆ แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงขั้นพื้นฐาน (จุมพล พูลภัทรชีวิน, 2553) รูปแบบการสอนตามแนวจิตปัญญาศึกษาจะพลิกพื้นการศึกษาให้เป็น

การศึกษาที่พัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุลทั้งด้านความรู้และจิตใจเป็นผู้ที่มีคุณธรรม ความดีงาม รู้จักตนเอง เข้าใจผู้อื่นอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข มีชีวิตที่เกื้อกูล หากนำแนวคิดนี้เข้าไปในหลักสูตรการศึกษาทุกระดับและทุกประเภทเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาทั่วไปที่เน้นการปฏิบัติ และควรมีศูนย์ส่งเสริมจิตปัญญาศึกษาในโรงเรียนแล้วย่อมก่อให้เกิดผลการพัฒนาอย่างสมบูรณ์แก่ผู้เรียนจะนำไปสู่สังคมที่มีคุณภาพต่อไป (ประเวศ วะสี, 2550) ลักษณะของจิตปัญญาศึกษาแสดงให้เห็นว่าเมื่อไรที่โรงเรียนหรือสถานศึกษา จัดการเรียนการสอนตามแนวนี้ผู้เรียนสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของตนเองให้สูงขึ้นจากเดิมได้เพราะผู้เรียนมีการเตรียมความพร้อมทั้งกายและใจ ผ่านการฝึกปฏิบัติจากกิจกรรมที่หลากหลาย พัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุลทั้งในด้านความรู้และจิตใจ เกิดความตระหนักรู้ความเอาใจใส่ความเมตตาและความฉลาดทางอารมณ์ กระบวนการจัดการเรียนรู้จิตปัญญาศึกษา เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่สามารถนำมาแก้ปัญหาในเรื่องคุณภาพของผู้เรียนเป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยเห็นถึงความสำคัญที่จะนำแนวคิดจิตตปัญญามาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียนรู้ที่มาจากภายในและเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริงเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษา

จากความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันที่ผู้เรียนต้องประพฤติปฏิบัติตนเป็นคนดี มีคุณธรรมจริยธรรมและมีปัญญามีความสุขในการเรียน จึงมีความสนใจที่จะศึกษารูปแบบการเรียนรู้แนวจิตปัญญาศึกษา พัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาชั้นปีที่ 4 เพื่อต้องการทราบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาในรายวิชาสื่อและกิจกรรมสำหรับการเรียนรู้สังคมศึกษา หลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แนวจิตตปัญญาศึกษาสูงขึ้นกว่าก่อนการเรียนหรือไม่ ซึ่งจะเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวจิตปัญญาศึกษา สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนได้ตามจุดประสงค์ทำให้ผู้เรียนมีความสุขใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง และการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของผู้เรียน ด้านอารมณ์และสังคม เข้าใจด้านในของตัวเอง รู้ตัว เข้าถึงความจริง ทำให้เปลี่ยนมุมมองเกี่ยวกับโลกและผู้อื่นเกิดความเป็นอิสระ ความสุข ปัญญา และความรักต่อเพื่อนมนุษย์และสรรพสิ่ง เกิดความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์โดยเน้นการศึกษาจากการปฏิบัติ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แนวจิตปัญญาศึกษารายวิชาสื่อและกิจกรรมสำหรับการเรียนรู้สังคมศึกษาของนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาชั้นปีที่ 4

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน รายวิชาสื่อและ
กิจกรรมสำหรับการเรียนรู้สังคมศึกษาของนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาชั้นปีที่ 4

3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้
แนวจิตปัญญาศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่กำลัง
ศึกษาอยู่ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 2 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 47 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่
กำลังศึกษาอยู่ในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2564 ห้อง 1 รวมทั้งสิ้น 26 คน ซึ่งได้มาแบบ
เจาะจง

ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย ตัวแปรต้น ได้แก่ การจัดการเรียนรู้แนวจิตปัญญาศึกษา
และตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของนักศึกษาสาขาวิชาสังคม
ศึกษา

ด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาการจัดการเรียนการสอนรายวิชาการสื่อและกิจกรรมสำหรับ
การเรียนรู้สังคมศึกษา ใช้เวลาในการทดลอง 8 สัปดาห์ ๆ ละ 1 วัน ๆ 3 ชั่วโมง ซึ่งมีเนื้อหาดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสื่อและกิจกรรมการเรียนรู้
จำนวน 6 ชั่วโมง
2. แผนการจัดการเรียนรู้ประเภทของสื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 6 ชั่วโมง
3. แผนการจัดการเรียนรู้หลักการใช้สื่อการเรียนรู้ จำนวน 6 ชั่วโมง
4. แผนการจัดการเรียนรู้การประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้และกิจกรรมการ
เรียนรู้สังคมศึกษา จำนวน 6 ชั่วโมง

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ภาคการศึกษาที่ 2/2564 ระหว่างเดือนพฤศจิกายน
2564 ถึงเดือนมีนาคม 2565

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้แนวจิตปัญญาศึกษา
2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษา

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ตอนที่ 1 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้แนวจิตปัญญา

1. ศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา คู่มือวัดและประเมินผลที่เกี่ยวข้องกับการสอนตามแนวคิดปัญญา
2. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแผนการจัดการเรียนรู้แนวคิดปัญญา
3. กำหนดรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องและครอบคลุมจุดมุ่งหมายของกิจกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่ศึกษาในรายวิชาสื่อและกิจกรรมสำหรับการเรียนรู้สังคมศึกษา
4. เขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แนวคิดปัญญา
5. นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แนวคิดปัญญาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบทางด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ เนื้อหา ภาษา และความเหมาะสมของกิจกรรมกระบวนการจัดการเรียนรู้ในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้แบบประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งเป็นแบบประเมินความคิดเห็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ แล้วนำคะแนนที่ได้ทั้งหมดมาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
6. นำแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แนวคิดปัญญาไปใช้ในการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้กับกลุ่มทดลอง เป็นเวลา 8 สัปดาห์เพื่อสังเกตการเปลี่ยนแปลงของกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน

ตอนที่ 2 การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. ศึกษาหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา สารระการการเรียนรู้มาตรฐานการเรียนรู้ในรายวิชาสื่อและกิจกรรมสำหรับการเรียนรู้สังคมศึกษาของนักศึกษาชั้นปีที่ 4
2. ศึกษาหลักการสร้างแบบทดสอบจากทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา
3. สร้างแบบทดสอบวัดความรู้พื้นฐานของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่ศึกษาในรายวิชาสื่อและกิจกรรมสำหรับการเรียนรู้สังคมศึกษา ให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเป็นแบบทดสอบปรนัย แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือกจำนวน 50 ข้อ
4. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหาและความสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมความเหมาะสมของภาษาแล้วทำการวิเคราะห์ความตรงตามเนื้อหาโดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

5. นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับนักศึกษาที่เรียนในรายวิชาสื่อและกิจกรรม สำหรับการเรียนรู้สังคมศึกษา ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

6. นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ผ่านการทดลองใช้มา หาค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเที่ยง ได้ข้อสอบที่มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.67-1.00 ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.22-0.72 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.22-0.63 ค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.98

7. ปรับปรุงแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและนำแบบทดสอบที่ได้ไป ทดลองใช้กับกลุ่มทดลองในการดำเนินการศึกษาวิจัยต่อไป

ตอนที่ 3 การสร้างแบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แนวจิต ปัญญาโดยมีวิธีการสร้างและหาคุณภาพ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ
2. วิเคราะห์เนื้อหาที่จะวัด เลือกรูปแบบเครื่องมือที่จะวัด และกำหนดเกณฑ์การ ให้คะแนน

3. สร้างแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดกิจกรรมเพื่อประเมินความพึงพอใจ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้ คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 การประเมินความพึงพอใจ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ ซึ่งตอนที่ 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ

4. นำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แนวจิตปัญญาเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน

5. นำคะแนนที่ได้มาหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

6. นำแบบประเมินความพึงพอใจที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการจัดเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. เตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่จะได้รับการจัดการเรียนรู้แนวจิตปัญญาก่อนดำเนินการทดลองเป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์

2. ให้ทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับกลุ่มตัวอย่างเพื่อทดสอบความรู้พื้นฐานของนักศึกษาโดยใช้ข้อสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 50 ข้อแล้วนำคะแนนมาบันทึก

3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้แนวจิตปัญญากับกลุ่มตัวอย่างโดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแผนการจัดกิจกรรมที่สร้างขึ้น

4. ทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) กับกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แนวจิตปัญญาครบจำนวน 8 สัปดาห์ โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับเดิมกับการทดสอบก่อนเรียนพร้อมแจกแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาหลังจากที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แนวจิตปัญญา

5. นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดไปวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมตามเกณฑ์ที่กำหนด และศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แนวจิตปัญญารวมถึงผลการสะท้อนความคิดของนักศึกษาที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แนวจิตปัญญา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย ได้แก่

1. การหาค่าความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Congruence: IOC)

2. การหาค่าความยากง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของข้อสอบแต่ละข้อ

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ 1) ค่าสถิติ t-test Dependent 2) ค่าร้อยละ (%) 3) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และ 4) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)

สมมติฐานของการวิจัย นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาสังคมศึกษา ชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้ตามแนวจิตปัญญาศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้แนวจิตปัญญาศึกษา พบว่าผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ของแผนการเรียนรู้แนวจิตปัญญาศึกษาในภาพรวมทั้งหมดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58

ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แนวจิตปัญญาศึกษาแผนที่ 1 ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 โดยพิจารณาข้อพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยกับ 4.67 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 รองลงมา ได้แก่ ด้านแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.57 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 ด้านแบบทดสอบมีความเหมาะสมระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยกับ 4.50 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64 ด้านเนื้อหา มีความเหมาะสมระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยกับ 4.47 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ

0.58 ด้านแบบแบบฝึกหัดมีความเหมาะสมระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 ตามลำดับ

ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แนวจิตปัญญาศึกษาแผนที่ 2 ในภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 โดยพิจารณารายข้อ พบว่า แบบทดสอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 รองลงมา ได้แก่ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.61 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 ด้านเนื้อหาที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 ด้านแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 ด้านแบบแบบฝึกหัดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 ตามลำดับ

ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แนวจิตปัญญาศึกษาแผนที่ 3 ในภาพรวมทั้งหมดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 โดยพิจารณารายข้อพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และ ด้านแบบทดสอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 รองลงมา ได้แก่ ด้านแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 ด้านเนื้อหาที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64 ด้านแบบแบบฝึกหัดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 ตามลำดับ

ผลการประเมินแผนการจัดการเรียนรู้แนวจิตปัญญาศึกษาแผนที่ 4 ในภาพรวมทั้งหมดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 โดยพิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และด้านแบบทดสอบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 รองลงมา ได้แก่ ด้านแผนการจัดการเรียนรู้มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 ด้านเนื้อหาที่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.53 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 ด้านแบบฝึกหัดมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.58 ตามลำดับ

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาสื่อและกิจกรรมสำหรับกรเรียนรู้สังคมศึกษา ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แนวจิตปัญญาศึกษา พบว่า ผลการ

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการรู้แนวคิดปัญญาศึกษาของนักศึกษา มีคะแนนก่อนเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 31.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.72 คะแนนหลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 42.03 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.24 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แนวคิดปัญญาศึกษาสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่านักศึกษาที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แนวคิดปัญญาศึกษามีคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจกระบวนการจัดการเรียนรู้รายวิชาสื่อและกิจกรรมสำหรับการเรียนรู้สังคมศึกษาของนักศึกษา พบว่า นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสังคมศึกษาที่ได้รับการสอนด้วยกระบวนการเรียนการสอนแนวคิดปัญญาศึกษาในรายวิชาสื่อและกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษา พบว่า นักศึกษามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้แนวคิดปัญญาศึกษารายวิชาสื่อและกิจกรรมสำหรับการเรียนรู้สังคมศึกษา พบว่า มีผลการประเมินโดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.73 ซึ่งสามารถนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้ได้เนื่องจากผู้วิจัยได้ดำเนินการตามแผนโดยเริ่มจากการวิเคราะห์เนื้อหา รวบรวมจากหนังสือ ตำราเรียน เอกสารที่เกี่ยวข้องแบ่งเนื้อหาการเรียนรู้ และแบบทดสอบ เป็นผลที่ได้รับคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิโดยการปรับปรุงในเนื้อหา และแบบทดสอบให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผู้เรียนสามารถทำความเข้าใจในเนื้อหาได้เป็นอย่างดี ผู้วิจัยได้ดำเนินการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ จึงส่งผลให้แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ มีการอธิบายวัตถุประสงค์เอาไว้อย่างชัดเจนก่อนเรียน ส่วนขั้นตอนการเรียนรู้จะมีการให้ศึกษาเนื้อหาการเรียนรู้และให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วม จึงส่งผลให้การจัดกิจกรรมมีความชัดเจนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2551) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ตามแนวคิดปัญญาศึกษาเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน มีการลงมือปฏิบัติทางความคิด การตื่นตัว สนุกและมีความสุขเวลาเรียน มีการส่งเสริมพุทธิปัญญา การเพิ่มพูนและขยายความรู้ที่จำเป็นให้เกิดความเข้าใจอย่างชัดแจ้ง และจำได้จากการจัดกิจกรรมในการสอน

2. ผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แนวจิตปัญญาศึกษาพบว่านักศึกษา มีคะแนนก่อนเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 31.19 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.72 คะแนนหลังเรียนเฉลี่ยเท่ากับ 42.03 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.24 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนเรียนและคะแนนหลังเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การจัดการเรียนรู้แนวจิตปัญญาศึกษา มีการจัดให้ได้ทำงานเป็นกลุ่ม ผู้เรียนมีความเป็นกันเอง มีความเป็นวิชาการที่ผ่อนคลาย เห็นคุณค่าพร้อมแสดงความยอมรับ ช่วยเหลือ แก้ปัญหา ระหว่างกันและกัน และได้รับคำแนะนำจากผู้สอนช่วยชี้แนะและเสริมความรู้ทำให้ผู้เรียนได้ค้นพบและเรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด ทำให้ผู้เรียน มีเจตคติที่ดี และมีทักษะการเรียนรู้เพิ่มขึ้นซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนจากกิจกรรมและการลงมือปฏิบัติเป็นสิ่งจูงใจภายในมากกว่าภายนอกด้วยสิ่งของและรางวัล ด้วยเหตุผลนี้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาสื่อและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สังคมศึกษาแนวจิตปัญญาศึกษาก่อนและหลังได้รับการจัดการเรียนรู้จึงมีความแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปิยะรัตน์ อินทสุข (2557) พบว่ารูปแบบการสอนตามแนวคิดจิตตปัญญา เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้รูปแบบการสอนตามแนวคิดจิตตปัญญา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การจัดการเรียนรู้เชิงแนวคิดจิตตปัญญา มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทางปัญญาจากการลงมือกระทำและคิดด้วยตนเองจากมโนทัศน์ที่ครูกำหนดในหน่วยการสอน เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนจากสิ่งใหม่ ๆ และมีความสุขในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น สรุปได้ว่า ผู้เรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้เชิงแนวคิดจิตตปัญญา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนก่อนและ หลังได้รับการจัดการเรียนรู้มีความแตกต่างกัน

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาสังคมศึกษาที่ได้รับการสอนด้วยกระบวนการเรียนการสอนแนวจิตปัญญาศึกษาในรายวิชาสื่อและกิจกรรมสำหรับการเรียนรู้สังคมศึกษา พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แนวจิตปัญญาศึกษา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้แนวจิตปัญญาศึกษามีผลต่อความพึงพอใจในการเรียนรายวิชาสื่อและกิจกรรมสำหรับการเรียนรู้สังคมศึกษา เพราะการจัดการเรียนรู้ตามแนวจิตปัญญาศึกษาเป็นการเรียนรู้ที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง ผู้เรียนได้ลงมือทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง ช่วยเหลือและแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบต่อตนเองทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แนวจิตปัญญาศึกษาอยู่ในระดับมาก การสังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แนวจิตปัญญาศึกษามีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปทั้งการเรียนและการปฏิบัติซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอรอนงค์ แจ่มผล (2552) กล่าวว่า จิตปัญญาศึกษาเป็นกระบวนการการเรียนรู้ที่ทำให้ได้ความรู้ ประสบการณ์และ

กระบวนการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตนเองตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ยอมรับความหลากหลายทางความคิดมากขึ้น

องค์ความรู้ใหม่

การจัดการเรียนรู้แนวจิตปัญญาศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา สาขาวิชาสังคมศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ สรุปความรู้และต่อยอดเป็นองค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

1. ได้วิธีการสอน กระบวนการใหม่ ๆ นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ การแก้ปัญหา และพัฒนาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ตรงตามเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้และเกิดการเรียนรู้ อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ได้แนวทางในการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบการสอนที่ทันสมัยประหยัดเวลา สนุกสนานเพลิดเพลิน และสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาอื่น ๆ ได้
3. ช่วยในการพัฒนาทักษะและกระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์ของผู้เรียน เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และมีความกระตือรือร้นส่งผลให้ผู้เรียนเกิดทักษะและผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ผู้บริหารคณะครุศาสตร์ควรมีการส่งเสริมสนับสนุนให้ใช้การจัดการเรียนรู้แนวจิตปัญญาศึกษาในการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาอื่น ๆ เพื่อตอบสนองต่อการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและสอดคล้องกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

ด้านตัวผู้สอน

1. การนำเทคนิคการสอนใหม่ ๆ ผู้เรียนอาจจะยังไม่คุ้นเคย ผู้สอนควรมีความสนใจในการจัดการเรียนการสอน มีการเตรียมตัวให้ดีกว่าที่จะจัดกิจกรรมให้กับผู้เรียน ผู้สอนควรอธิบายคำสั่งให้ผู้เรียนเข้าใจก่อนในระยะแรกเมื่อผู้เรียนปรับตัวได้แล้ว จึงให้ศึกษาด้วยตนเอง ผู้สอนคอยให้คำแนะนำ
2. ควรมีการเสริมแรง เช่น การกล่าวคำชมเชย การให้รางวัล เป็นการเสริมแรงอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้เรียนอยากพัฒนาตนเองให้ผลการเรียนที่ดีขึ้น
3. ผู้สอนควรมีการจัดอบรมเพื่อเผยแพร่ความรู้ในการสร้างเทคนิควิธีการสอนและมีความยืดหยุ่นเรื่องเวลาในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. ผู้สอนควรให้ความสำคัญกับขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละขั้นตอนเพื่อเป็นการสร้างความสนใจของผู้เรียน จูงใจให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของเรื่องที่เรียน ลดความเบื่อหน่ายในการเรียนจากเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่ายใกล้ตัว เกิดความสนุกสนาน คอยให้คำแนะนำ ชี้แนะแนวทางในการการเรียนรู้

2. ผู้สอนสามารถนำกิจกรรมการเรียนการสอนแนวจิตปัญญาศึกษาไปปรับใช้ในการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดสภาพแวดล้อมบรรยากาศการเรียนรู้ให้น่าอยู่ น่าเรียนรู้ มีความหลากหลาย น่าสนใจ เหมาะสมกับวัยและความต้องการของผู้เรียน เพื่อเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น สนุกสนานอยากเรียนรู้และมีความสุขในการเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2551). *การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เบริน-เบส บุ๊คส์.
- จุมพล พูลภัทรชีวิน. (2553, 31 มกราคม). *จิตวิวัฒน์. มติชนรายวัน*. น. 9.
- ประเวศ วะสี (2553). *แผนชีวิตชุมชนและการพัฒนาที่ยั่งยืน*. เข้าถึงได้จาก <http://www.plan4thai.com>
- ประเวศ วะสี. (2550 ก). *เศรษฐกิจพอเพียงและประชาสังคม แนวทางพลิกฟื้นเศรษฐกิจสังคม*. กรุงเทพฯ: หมอชาวบ้าน.
- ประเวศ วะสี. (2550 ข). *ระบบการศึกษาที่คุณธรรมนำความรู้*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล นนทบุรี.
- ปิยะรัตน์ อินะสุข. (2557). *การพัฒนารูปแบบการสอนตามแนวคิดจิตตปัญญาศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2555). *แนวทางการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนมาตรฐานสากล ฉบับปรับปรุง*. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนานวัตกรรมการจัดการศึกษา.
- อรอนงค์ แจ่มผล. (2552). *ผลของกระบวนการจิตตปัญญาศึกษาที่มีต่อการเรียนรู้ภายในตนเองของนักศึกษาที่เรียนรายวิชาจิตวิทยาสำหรับครู*. คณะครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.